

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

кафедра менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, д.е.н., професор

Світлана НЕСТЕРЕНКО

« 31 » серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Антикризове управління»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі
спеціальності 073 «Менеджмент» за ОПП «Менеджмент»
(на основі першого (бакалаврського) рівня освіти)
факультет економіки та бізнесу

2021 – 2022 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Антикризове управління» для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 073 «Менеджмент» для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 073 «Менеджмент» за ОПП «Менеджмент» (на основі першого (бакалаврського) рівня освіти). – Мелітополь, ТДАТУ - 8 с.

Розробник: д.е.н, доцент Нехай В.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту

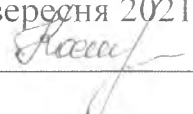
Протокол № 1 від 31 серпня 2021 року

Завідувач кафедри менеджменту

д.е.н., професор Світлана НЕСТЕРЕНКО

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу для здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» зі спеціальності 073 «Менеджмент» за ОПП «Менеджмент» (на основі першого (бакалаврського) рівня освіти)

Протокол від «02» вересня 2021 року № 1

Голова, к.е.н., доц. Анна КОСТЯКОВА

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>07 Управління та адміністрування</u> (шифр і назва)	обов'язкова	
Загальна кількість годин – 120 годин	Спеціальність <u>073 «Менеджмент»</u>	Курс	Семестр
Змістових модулів - 2		M1	2-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять - 4 год. самостійна робота студента – 8 год.	Ступінь вищої освіти: <u>«Магістр»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	20 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	20 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	80 год.
		Форма контролю: екзамен	

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу – формування у майбутніх менеджерів знань та навичок антикризового управління.

Завдання курсу - теоретична та практична підготовка студентів для набуття системних знань з основних аспектів теорії управління в кризових ситуаціях, ознайомлення студентів з досвідом антикризового управління, розвиток і вдосконалення особистих якостей студентів - майбутніх менеджерів, які необхідні в управлінській діяльності в кризових ситуаціях.

Предмет курсу – теоретичні основи та методологія здійснення антикризового управління підприємством.

Результати навчання (з урахуванням soft skills)

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог

Загальні компетентності:

ЗК2. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті;

ЗК3. Проектувати ефективні системи управління організаціями; УМ2. ЗК4. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї;

ЗК5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах;

ЗК6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність

Фахові компетентності

СК1. 1 Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;

СК2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;

СК9. Демонструвати навички спілкування в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами;

СК12. Мати навички делегування повноважень та керівництва організацією (підрозділом);

СК13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

Програмні результати навчання:

РН2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;

РН5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах;

РН7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті;

РН13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу)..

Soft skills:

показувати навички самостійної роботи, відповідальність за точність та об'єктивність подання прийняття управлінських рішень.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ

Тема 1. Засади антикризового управління підприємством

1.1. Сутність і зміст поняття «криза» у розрізі діяльності підприємства.

1.2. Класифікація та характеристика кризових явищ.

Тема 2. Циклічність діяльності підприємств.

- 2.1. Види економічних циклів та їх специфіка.
- 2.2. Системний підхід до подолання кризових явищ, ситуацій.
- 2.3. Життєвий цикл у діяльності підприємства

Тема 3. Організація моніторингу в антикризовому управлінні

- 3.1. Моніторинг в системі антикризового управління.
- 3.2. Управління ризиком в процесі розробки й реалізації управлінського рішення.
- 3.3. Процес розвитку кризових явищ та антикризового управління.

МОДУЛЬ 2 МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДІАГНОСТИКИ КРИЗОВОГО СТАНУ

Тема 4. Методологічні засади та практичний інструментарій діагностики кризового стану та загрози банкрутства підприємства

- 4.1. Загальна характеристика методичного забезпечення діагностики кризового стану та загрози.
- 4.2. Система оціночних показників-індикаторів кризового стану.
- 4.3. Оцінювання симптомів розвитку кризових явищ

Тема 5. Управління подоланням кризових явищ підприємств

- 5.1. Напрямки подолання кризи збуту.
- 5.2. Фінансове оздоровлення підприємства.
- 5.3. Подолання виробничо-технологічної кризи.

Тема 6. Технології здійснення антикризового управління

- 6.1. Організаційно-економічні передумови антикризового управління.
- 6.2. Основні поняття технології антикризового управління.
- 6.3. Загальна схема процесу управління в кризовій ситуації

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб.	пр.	СРС	
МОДУЛЬ 1 ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ							
1	Лекція 1	Засади антикризового управління підприємством	2				
	Практичне заняття 1	Засади антикризового управління підприємством			2		4
	Самостійна робота	Робота на освітньому порталі ТДАТУ				10	4
2,3	Лекції 2,3	Циклічність діяльності підприємств. Засади антикризового управління підприємством	4				
	Практичне заняття 2	Циклічність діяльності підприємств. Засади антикризового управління підприємством			4		4

	Самостійна робота	Виконання індивідуального завдання. Робота на навчально інформаційному порталі				10	4
4,5	Лекції 4,5	Організація моніторингу антикризовому управлінні	в	4			
	Практичне заняття 3	Організація моніторингу антикризовому управлінні	в			4	5
	Самостійна робота	Робота на освітньому порталі ТДАТУ				10	4
6,7	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК I				10	
	ПМК I	Підсумковий контроль за змістовий модуль I					10
Всього за змістовий модуль 1 – 60 год.				10		10	40
						35	

МОДУЛЬ 2 МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДІАГНОСТИКИ КРИЗОВОГО СТАНУ							
14	Лекція 6	Методологічні засади та практичний інструментарій діагностики кризового стану та загрози банкрутства підприємства		2			
	Практичне заняття 4	Методологічні засади та практичний інструментарій діагностики кризового стану та загрози банкрутства підприємства				2	4
	Самостійна робота	Робота на освітньому порталі ТДАТУ					4
15,16	Лекції 7,8	Управління подоланням кризових явищ підприємств		4			
	Практичне заняття 5	Управління подоланням кризових явищ підприємств				4	4
	Самостійна робота 6	Робота на освітньому порталі ТДАТУ				5	4
17,18	Лекції 9,10	Технології здійснення антикризового управління		4			
	Практичне заняття 6	Технології здійснення антикризового управління				4	4
	Самостійна робота 7	Робота на освітньому порталі ТДАТУ				5	5
19.20	Самостійна робота 8	Підготовка до написання ПМК II				10	

ПМК II	Підсумковий контроль за модуль II					10
Всього за змістовий модуль 2 – 60 год.		10		10	40	35
Екзамен						30
Всього з навчальної дисципліни – 120 год.						100

5. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВИХ КОНТРОЛІВ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ № 1

1. Сутність і зміст поняття «криза» у розрізі діяльності підприємства.
2. Класифікація кризових явищ.
3. Засади антикризового управління підприємством.
4. Циклічність діяльності підприємств.
5. Види економічних циклів та їх специфіка.
6. Системний підхід до подолання кризових явищ, ситуацій.
7. Життєвий цикл у діяльності підприємства.
8. Кризові явища на стадіях життєвого циклу товару.
9. Класифікація криз.
10. Специфіка технологічних криз підприємства.
11. Специфіка організаційних криз підприємства.
12. Специфіка психологічних криз підприємства.
13. Організація моніторингу в антикризовому управлінні.
14. Моніторинг в системі антикризового управління.
15. Управління ризиком в процесі розробки й реалізації управлінського рішення.
16. Процес розвитку кризових явищ та антикризового управління.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ № 2

1. Методологічні засади та практичний інструментарій діагностики кризового стану та загрози банкрутства підприємства.
2. Загальна характеристика методичного забезпечення діагностики кризового стану та загрози.
3. Система оціночних показників-індикаторів кризового стану.
4. Оцінювання симптомів розвитку кризових явищ.
5. Напрямки подолання кризи збуту.
6. Фінансове оздоровлення підприємства.
7. Подолання виробничо-технологічної кризи.
8. Технології здійснення антикризового управління.
9. Організаційно-економічні передумови антикризового управління.
10. Основні поняття технології антикризового управління.
11. Загальна схема процесу управління в кризовій ситуації.
12. Технології здійснення антикризового управління.
13. Організаційно-економічні передумови антикризового управління.
14. Основні поняття технології антикризового управління.
15. Загальна схема процесу управління в кризовій ситуації.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

БАЗОВА:

1. Ансофф И. Стратегическое управление. Пер. с англ. М.: Экономика, 1989. 320 с.
2. Антикризове управління: навчальний посібник / Б.Г. Шелегеда, О.М. Шарнопольська, М.В. Румянцев. - : ТОВ «ВРА «Епіцентр», 2013. – 252 с.
3. Блейк Р. Научные методы управления. К.: Наук. думка, 2015. 232 с.

4. Градов Н.П. Стратегия и тактика антикризисного управления фирмой. СПб.: Спец. лит., 2016. 140 с.
5. Белаї С. В. Державні механізми протидії кризовим явищам соціально-економічного характеру: теорія, методологія, практика : монографія / С.В. Белаї. – Х. : Вид-во НАНГУ, 2015. – 349 с.
6. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / В. О. Василенко. – К.: ЦУЛ. – 2013. – 504 с.
7. Калетник Г. Стійкість економіки як фактор безпеки та розвитку держави. *Економіка України*. № 7. 2012. С. 16-25.
8. Кузнєцов Є.С. Сутність антикризового управління та принципи його здійснення. *Ефективна економіка*. 2012. № 10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1488>
9. Кульчій І.О. Антикризове управління: навчальний посібник. Полтава: ПолтНТУ, 2016. 120 с.
10. Мельник Ю. М. Маркетингові стратегії антикризового управління: класифікаційні ознаки та умови їх застосування // *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2011. № 4, Т. 2. URL: <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/>.
11. Полінкевич О. М. Фінансова санація та банкрутство підприємств: навч. посіб. [текст] / О. Полінкевич. – К.: Центр навчальної літератури, 2011. – 400 с.
12. Штангрет А.М. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. / А.М.Штангрет, О.І.Копилук. - К.: Знання, 2007. - 335 с. - 319-335.

ДОДАТКОВА:

13. Вороніна О. С. Конспект лекцій з дисципліни «Антикризове управління підприємством» для студентів 4 курсу денної і заочної форм навчання за напрямом підготовки 6.030504 – Економіка підприємства. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. 89 с.
14. Гулін Д.В., Максименко О.Л. Система контролінгу на промисловому підприємстві // *Маркетинг в Україні*, 2008, № 4. С. 20-24.
15. Градов Н.П. Стратегия и тактика антикризисного управления фирмой. СПб.: Спец. лит., 2016. 140 с.
16. Друкер П.Ф. Эффективный управляющий. М.: Бук Чембэр Интернэшнл, 1994. 344 с.
17. Ковалевська А. В. Конспект лекцій з дисципліни «Антикризове управління підприємством» для студентів 5 курсу заочної форми навчання ЦПО та ЗН освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» галузі знань 0305 – Економіка та підприємництво напряму підготовки 6.030504 – Економіка підприємства та слухачів другої вищої освіти заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» спеціальності 7.03050401 – Економіка підприємства (за видами економічної діяльності). Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. 140 с.
18. Колпаков В.М. Теория и практика принятия управленческих решений: Учеб. пособие. К.: МАУП, 2012. 280 с.
19. Конспект лекцій з курсу «Антикризове управління підприємства» для студентів освітнього рівня «бакалавр» денної форми навчання спеціальності 051 «Економіка», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» факультет бізнесу та сфери обслуговування Житомир, 2020. 84 с.
20. Терещенко О.А. Функциональный инструментальный контроллинга и его роль в организации антикризисного финансового менеджмента // *Економіка підприємств*, 2008, № 2—3. с. 46—58.

Інформаційні ресурси:

1. Освітній портал ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=379>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Сайт кафедри менеджменту <http://feb.tsatu.edu.ua/faculty/department-of-management/>
4. Internet.